

Svar på interpellation om likvärdig möjlighet till politisk organisering för skolungdomar

Lovisa Johansson (F!) har i en interpellation ställt frågor avseende likvärdig möjlighet till politisk organisering för skolungdomar.

Vilka regleringar finns idag när det gäller möjlighet till beviljande av frånvaro för elever på grund- och gymnasieskola som ska delta i politiska debatter eller hålla politiska infobord?

Enligt skollagen kan en elev i förskoleklass, grundskolan och grundsärskolan få vara ledig en kortare period för enskilda angelägenheter. Exempel på enskilda angelägenheter kan vara vissa resor, familjehögtider eller religiösa högtider. Med kortare ledighet avses totalt högst tio skoldagar per läsår. Om det finns synnerliga skäl kan en elev få vara ledig längre tid, men den möjligheten ska användas restriktivt.

Det är rektor som beslutar om ledigheter. Om det gäller en kortare ledighet än tio dagar kan rektorn delegera rätten att besluta till exempelvis en lärare. Ett beslut om ledighet ska alltid prövas i varje enskilt fall och grundas på en samlad bedömning av elevens situation. Omständigheter som det normalt bör tas hänsyn till är frånvarons längd, elevens studiesituation, möjligheten att ta igen förlorad undervisning samt hur angelägen ledigheten är för eleven. Skolan måste göra en helhetsbedömning i varje individuellt fall.

Utbildningen i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan är frivillig, men elever som går där är skyldiga att delta i undervisningen. En elev kan befrias från undervisning för enskilda angelägenheter. Ledigheten ska prövas i varje enskilt fall.

För samtliga skolformer gäller att en elev som är elevrådsrepresentant, eller på annat sätt företräder andra elever i ett elevdemokratiskt arbete, ska få den ledighet som uppdraget kräver.

Det är alltså rektor som tar besluten för varje elev. På förvaltningsnivå i Uppsala kommun har hållningen varit att ledighet inte ges för skolstrejk.

I vilken mån blir elever i Uppsala kommun informerade i skolan om sina möjligheter att engagera sig politiskt?

Detta ingår som en tydlig del av undervisningen i samhällskunskap.

Exempel ur ”ämnets syfte” i kursplanen för samhällskunskap i grundskolan:

”Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förtroendet med de mänskliga rättigheterna och med demokratiska processer och arbetsätt. Den ska också bidra till att eleverna tillägnar sig kunskaper om, och förmågan att reflektera över, värden och principer som utmärker ett demokratiskt samhälle. Vidare ska undervisningen ge eleverna möjlighet att utveckla sin förståelse för vad det innebär att vara en aktiv och ansvarstagande medborgare i ett snabbt föränderligt samhälle.”

Exempel ur centralt innehåll för årskurs 7–9:

”Individens och grupperns möjligheter att påverka beslut och samhällsutveckling samt hur man inom ramen för den demokratiska processen kan påverka beslut”

Exempel ur ”ämnets syfte” i ämnesplanen för samhällskunskap i gymnasieskolan:

”I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om frågor som berör makt, demokrati, jämställdhet och de mänskliga rättigheterna inklusive barns och ungdomars rättigheter i enlighet med konventionen om barnets rättigheter. (...) Dessutom ska undervisningen bidra till att skapa förutsättningar för ett aktivt deltagande i samhällslivet.”

Exempel ur centralt innehåll för gymnasieskolans kurs Samhällskunskap:

”Demokrati och politiska system på lokal och nationell nivå samt inom EU. Internationella och nordiska samarbeten. Medborgarnas möjligheter att påverka politiska beslut på de olika nivåerna. Maktfördelning och påverkansmöjligheter i olika system och på olika nivåer utifrån olika demokratimodeller och den digitala teknikens möjligheter. Digitalisering och mediers innehåll samt nyhetsvärdering när det gäller frågor om demokrati och politik.”

Inom ramen för undervisningen görs även olika studiebesök och det bjuds in politiker till skolan. Inom gymnasieskolan finns det också möjlighet att starta politiska föreningar.

Vilka regleringar finns idag och i vilken mån har Uppsala kommuns skolor möjlighet att bevilja frånvaro för elever att delta vid politiska studiebesök, konferenser och demonstrationer som arrangeras av andra organisationer än skolan?

Det måste göras en individuell bedömning i varje enskilt fall, se svar under första frågan.

Helena Hedman Skoglund (L)
Ordförande utbildningsnämnden